

OSNOVNA ŠOLA ELVIRE VATOVEC PRADE

VZGOJNI NAČRT ŠOLE

Prade, februar 2009

**Ravnateljica:
Franka Pegan Glavina**

VZGOJNI NAČRT

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednost iz 2. člena Zakona o osnovni šoli, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.

1. POSLANSTVO ŠOLE

Naša skupna volja je, da bi se učenci v šoli dobro počutili in postali kritični, vedoželjni, razgledani, motivirani za vseživljenjsko pridobivanje znanja, odgovorni, strpni, pošteni, okoljsko ozaveščeni, z oblikovanim občutkom lastne vrednosti in sposobnostjo vključevanja v timsko delo v lokalni in širši družbeni skupnosti.

2. VIZIJA

Na OŠ Elvire Vatovec Prade skupaj s starši skrbimo za vedoželjne, okoljsko ozaveščene, strpne učence z občutkom lastne vrednosti.

3. TEMELJNE VREDNOTE

Temeljne vrednote in vzgojna načela so v skladu s konceptom vizije naše šole.

Temeljne vrednote šole so:

- znanje, ustvarjalnost,
- spoštovanje, poštenje,
- odgovornost,
- okoljevarstvena ozaveščenost,
- občutek lastne vrednosti,
- varnost, pripadnost,
- medsebojno sodelovanje,
- strpnost, upoštevanje različnosti, prijateljstvo.

Učitelj zagotavlja kvalitetnejše **znanje** s/z:

- načrtovanjem dejavnosti, ki vključujejo vse stile učenja,
- vključevanjem učencev v smiselne pogovore,
- omogočanjem priložnosti za izmenjavo mnenj in idej med učenci,
- spodbujanjem igre, eksperimentiranjem in raziskovanjem z večnamenskimi in odprtimi učnimi gradivi,
- zagotavljanjem učnih sredstev, ki učence motivirajo k samostojnemu iskanju informacij (slovarji, enciklopedije),
- razširjanjem učnih virov z uporabo virov iz okolja – lokalne skupnosti (knjižnice, muzeji, galerije, ...),
- razvijanjem lastnih učnih sredstev skupaj z učenci in starši,
- spodbujanjem učencev, da pripravljajo objave, oblikujejo zapise, dajejo pobude za dejavnosti in sprejemajo odgovornosti za naloge,
- ponujanjem različnih aktivnosti za učence, ki prej opravijo naloge,
- vzpodbujanjem sodelovalnega učenja v razredu,

- postavljanjem odprtih vprašanj.

Učitelji prve in druge triade so vključeni v projekt Korak za korakom: ugotavljanje kakovosti vzgojno–izobraževalnega procesa v osnovni šoli, vsi učitelji so bili vključeni v projekt RWCT – Reading and Writing for Critical Thinking (Branje in pisanje za kritično mišljenje).

Spoštovanje različnosti v šoli dosežemo s/z:

- priložnostmi za izmenjavo mnenj in idej med učenci,
- uporabo sredstev in materialov, ki odražajo raznolikost skupine,
- spodbujanjem učencev k izdelavi knjig, časopisov in revij, ki opisujejo zgodovino in vrednote različnih etičnih skupin,
- z uporabo učnih sredstev in pripomočkov, ki odražajo tradicijo in navade različnih narodnosti,
- spodbujanjem k organizaciji festivalov, praznovanj, dogodkov, razstav, športnih tekmovanj, ekskurzij, izletov in drugih dejavnosti, ki odražajo raznolikost kulturnih ozadij družin,
- načrtovanjem in pripravljanjem pogovorov o etičnih vidikih neenakosti,
- iskanjem skupnih rešitev in spodbujanjem učencev k oblikovanju skupnih pravil,
- omogočanjem priložnosti in izkoriščanjem situacij (pri jutranjih srečanjih), v katerih se učenci učijo oblikovanja kompromisov in konsenzov.
-

Odgovornost v šoli ustvarjamo s/z:

- situacijami, v katerih lahko učenci sodelujejo, si izmenjujejo mnenja ali drug drugemu pomagajo v smislu doseganja pozitivnega izida,
- soodgovornostjo do skupnega dela in skupinskega reševanja problemov za doseganje skupnih ciljev,
- zbiranjem vtisov in povratnih informacij učencev, ki so opravljali različne aktivnosti, zadolžitve v oddelku, skrbeli za živali, za cvetlične lončke, vodili aktivnosti na prostem ...

Okoljevarstveno ozaveščenost šola krepi učencem preko akcij, ki jih med letom organizira v okviru projekta Eko šole. Učence vzgajamo k odgovornosti do narave, okolja in s tem k odgovornosti za kvalitetno življenje bodočih generacij tako, da v njih vzbudimo čustva in sprožimo doživetja kot temeljno motivacijo za učenje. Okoljsko vzgojo vključujemo v učne načrte.

Občutek lastne vrednosti krepimo učencem s projektom Razvijanje samopodobe v šolskem okolju.

Učitelji:

- pogosto vstopajo v interakcije z vsakim posameznim učencem,
- kažejo zanimanje in spoštovanje do učencev in njihovih izdelkov,
- govorijo in delujejo prijazno in spoštljivo, s prijaznim tonom glasu,
- kličejo učence po imenih,
- ustvarjajo pozitivno neverbalno komunikacijo z učenci, dnevno pohvalijo spretnosti in dosežke učencev,
- vsakemu učencu v oddelku pomagajo vzpostaviti prepoznavnost.

3.1. Učencev

Temeljne vrednote, ki so jih izbrali učenci, so:

- prijateljstvo,
- znanje,
- odnos do okolja.

3.2. Učiteljev

Temeljne vrednote učiteljev so:

- strpnost, upoštevanje različnosti,
- znanje, ustvarjalnost,
- okoljska ozaveščenost.

3.3. Staršev

Temeljne vrednote staršev so:

- znanje,
- spoštovanje,
- občutek lastne vrednosti.

4. VZGOJNA NAČELA

- Spoštovanje učencev, učiteljev, delavcev šole, staršev in vzajemno spoštovanje,
- aktivnega sodelovanja učencev,
- proaktivnega oziroma preventivnega delovanja,
- usklajenosti pristopa šole in staršev,
- združevanje pravic, odgovornosti in pravil,
- vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline,
- usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti,
- osebnega zgleda.

5. VZAJEMNO SODELOVALNI ODNOS S STARŠI

Strokovni delavci šole, učenci in starši razvijajo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnostih, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr. restitucija).

Vključujejo se v reševanje problemov, ki jih imajo njihovi otroci ali kadar njihovi otroci kršijo pravila šole – kodeks ravnanja. Šola usmerja starše v starševske delavnice, šolo za starše, svetovalni center in druge ustanove.

Redno in kvalitetno sodelovanje šole s starši je predpogoj za učinkovito vzgojno dejavnost šole. Načini, oblike, metode in cilji vzgojnega dela šole morajo biti staršem vnaprej poznani.

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok. Zato bomo poleg običajnih oblik sodelovanja

(roditeljski sestanki, govorilne ure) spodbujali medsebojno komunikacijo staršev in druge aktivnosti (srečanja, predstave, praznovanja) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote.

Šola obvešča starše na različne načine: ustno, po telefonu, pisno. V primerih, ko je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo.

6. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

6.1. Proaktivne, preventivne dejavnosti

Vzgojne dejavnosti oblikujejo šolsko okolje tako, da se učenci počutijo varne, sprejete, da so pri šolskem delu motivirani, zavzeti, ustvarjalni in da prevzemajo odgovornost za svoje vedenje in sprejemajo omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti. Šola je avtonomna pri načrtovanju in izvajanju proaktivnih vzgojnih dejavnosti, ki temeljijo na oblikovanju okolja, v katerem bodo učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, čustvene in socialne potrebe in razvijali svojo samostojnost in odgovornost.

Ker je oddelek razreda osnovna socialna skupina v šoli, bomo posebno pozornost namenili oblikovanju in razvijanju dobrih medsebojnih odnosov s spodbujanjem ugodne socialne klime. Vsaka oddelčna skupnost bo sprejela pravila oddelka, ki bodo izhajala iz pravil šolskega reda in ki bodo spodbujala medsebojno povezanost in sodelovanje, gradila na občutku varnosti, zaupanju in sprejetosti.

Spodbujalo se bo razvijanje socialnih veščin, vrstniško sodelovanje in pomoč. Poudarjali bomo in nagrajevali zgledno vedenje učencev, zato bomo vodili pogovore o takem vedenju.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole se bodo organizirale v okviru ur oddelčne skupnosti, dnevov dejavnosti, interesnih dejavnosti ali tudi v okviru šolskih projektov.

Posebno pozornost bomo posvetili določenim temam, kot so: medvrstniško nasilje, komunikacija, odnosi med vrstniki, medvrstniška pomoč, razvijanje socialnih veščin, ustrezno in sprejemljivo reševanje konfliktov, odnosi med spoloma, strpnost, odvisnost, zdravo življenje, sprejemanje drugačnosti, spoštovanje starejših ...

Izvajali bomo preventivne dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov ter dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost in skrbeli za medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje.

Prav posebno pozornost bomo namenili spoznavanju, učenju in razvijanju moralnih vrednot, sprejemanja odgovornosti za svoje vedenje in kritično vrednotenje lastnega vedenja in vedenja vrstnikov. Šola bo spodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole. Prizadevali si bomo za takojšnje in načrtno reševanje problemov, težav in konfliktov.

6.2. Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje pomaga učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, šolskim delom, odnosi z vrstniki in odraslimi, razvijanju samopodobe in prevzemanju odgovornosti.

Svetovanje in usmerjanje spodbuja razvijanje samovrednotenja, samokontrole in razvijanje odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presoja o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost,
- doživljanje neuspehov, konflikti, apatičnost...
- razvijati pozitivno samopodobo,
- dosežati druge cilje, ki jih zastavi šola.

Usmerjanje in svetovanje se izvaja v okviru ur oddelčne skupnosti, pogovornih ur, ob sprotnem reševanju problemov in drugih priložnostih. Izvajajo ga strokovni delavci in sodelavci šole. Posebno vlogo ima svetovalna služba šole. Svetovanje in usmerjanje povezano z reševanjem individualnih ali skupinskih problemov učencev izvajajo za to usposobljeni strokovni delavci ali vrstniki.

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavci šole in učenci, ki zadeva težave v otrokovem šolskem funkcioniranju, odnose z vrstniki, učitelji in enkratne ali občasne kršitve pravil šolskega reda. V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah psihološke in socialne pomoči.

6.3. Pohvale, priznanja, nagrade

Učenec ali skupina učencev lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejme pohvale, priznanja in nagrade.

- pohvale, priznanja in nagrade učencem ali skupinam učencev predlagajo:
- razredniki,
- oddelčna skupnost,
- skupnost učencev šole,
- drugi strokovni delavci šole, mentorji dejavnosti, učiteljski zbor, ravnatelj, starši.

Pohvale

Pohvale se lahko pisne ali ustne.

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko ustno pohvaljeni.

Pisne pohvale podeljujeta razrednik ali mentor dejavnosti za aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto.

Razrednik podeljuje pisne pohvale za delo v oddelčni skupnosti ali za individualno napredovanje učenca.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole, za pozitiven zgled v oddelku,
- izboljšanje učnega uspeha, vidnega napredka učenca,
- prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti ali šolskem parlamentu,
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditvah pomembnih za šolo,
- doslednost in vztrajnost pri delu,
- spoštljiv odnos do odraslih,
- nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo,
- sodelovanje v prostovoljstvu,
- za povezovanje in graditev dobrih medsebojnih odnosov,
- strpnost in upoštevanje drugačnosti,
- druge razloge, ki jih ravnateljica, učiteljski zbor ali razrednik in mentorji ocenijo kot primerne za ustne ali pisne pohvale.

Priznanja

Priznanja podeljuje učencem ravnateljica šole, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Priznanja se podeljujejo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem in izvenšolskem delu,
- uspešno predstavitev šole v javnosti na državnem ali mednarodnem nivoju,
- doseganje vidnih rezultatov na raznih tekmovanjih in srečanjih, ki so organizirana na nivoju občine, regije in države,
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri raznih interesnih dejavnostih,
- doseganje vidnih rezultatov na športnih področjih, kjer učenci predstavljajo šolo,
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti ali skupnosti učencev šole,
- druge razloge, ki jih ravnateljica, učiteljski zbor ali razrednik in mentorji ocenijo kot primerne za podelitev priznanj.

Nagrade

Nagrado lahko prejme posameznik, skupina učencev ali oddelčna skupnost.

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Vrsto nagrade za posameznega učenca določi ravnateljica v sodelovanju z razrednikom ali mentorjem. Praviloma so to knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri svojem delu ali drugih dejavnostih.

Nagrada je lahko tudi posebna ugodnost (izlet, brezplačne vstopnice za kulturne prireditve ...)

Priznanja in nagrade podeljuje ravnateljica ob zaključku šole na slavnosten način.

7. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

7.1. Restitucija (povračilo škode)

Restitucija je oblika vzgojnega postopka, ki omogoča posamezniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Posameznik se v postopku sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave.

Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo, zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil, spodbuja pozitivno vedenje, poudarja vrednote. Kaznovalca ni, zato učenec ustvarjalno rešuje problem. Restitucijo lahko razumemo kot posebno polje vzgoje, katerega cilj je, da učenci kritično razmišljajo o svojem vedenju in da sami popravijo posledice slabo premišljenih dejanj.

7.2. Mediacija

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki so v sporu, ob pomoči tretje osebe (mediatorja) pogovorijo ter ugotovijo, kje so točke njihovega spora, si izmenjajo stališča, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in strahove ter skušajo najti rešitev, ki bo ustrezala stranem v sporu. V mediaciji prevzameta sprti strani sami odgovornost za razrešitev nastalega konflikta. Proces mediacije vodi in usmerja mediator, ki je zaupna in popolnoma nevtralna oseba (strokovni delavec šole) in je ustrezno praktično in teoretično usposobljen.

7.3. Vzgojni ukrepi

Vzgojni ukrepi obsegajo posledice kršitev pravil šole. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanje možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi so lahko:

Ukinitev nekaterih pravic in ugodnosti, ki so povezane s kršitvami pravil šole, s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov.

Povečan nadzor nad učencem, ko je v šoli, a ne pri pouku.

Zadržanje na razgovoru v zvezi z reševanjem problemov v soglasju s starši.

Kadar učenec pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi...), šola poskrbi za **dodatno spremstvo strokovnega delavca** ali pa za takega učenca organizira **nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli**.

Odstranitev učenca od pouka: mogoča je, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom (razen v primeru, ko gre za učenca s posebnimi potrebami). Cilj odstranitve je vzdrževanje jasno postavljenih mej, sprejemljivega vedenja in omogočanje resnega sodelovanja učenca in učitelja pri reševanju problema ter omogočanje nemotenega učenja drugih učencev v oddelku. Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. V primeru odstranitve učenca od ure pouka, mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan, skupaj pregledata opravljeno delo in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju.

Šola lahko oblikuje in izvaja tudi druge vzgojne ukrepe. O vzgojnih ukrepih se vodijo ustrezni zapisi, ki ne vplivajo na vzgojne opomine. Zapise vodi razrednik oziroma svetovalna služba ali oseba, ki vodi obravnavo.

8. VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

Vzgojne opomine ureja Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli (Ur. l. RS 81/06, 102/07).

Učencu se lahko izreče vzgojni opomin, če krši šolska pravila, ne opravlja dolžnosti in ne prevzema odgovornosti, določenih z zakonom, drugimi predpisi oz. akti šole, ko ne obiskuje vzgojne dejavnosti oziroma drugih organiziranih oblik vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter drugih dejavnosti, ki so opredeljene v LDN.

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor. Učencu se lahko izreče vzgojni opomin v posameznem šolskem letu največ trikrat.

Šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, najkasneje v 10 dneh pripravi individualiziran vzgojni načrt, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in ukrepe.

Izrekanje vzgojnih opominov se izvaja po naslednjih korakih: izrekanje, postopek, način izrekanja, obvestilo o vzgojnem opominu, evidentiranje, individualiziran vzgojni načrt ali prešolanje, kar je natančno opredeljeno v Pravilih šolskega reda.